Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (treće vijeće)

25. siječnja 2017.[1]

„Zahtjev za prethodnu odluku – Policijska i pravosudna suradnja u kaznenim stvarima – Okvirna odluka 2002/584/PUP – Europski uhidbeni nalog – Članak 23. – Rok za predaju tražene osobe – Mogućnost dogovora novog datuma predaje u nekoliko navrata – Otpor tražene osobe predaji – Viša sila“

U predmetu C-640/15,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Court of Appeal (Žalbeni sud, Irska), odlukom od 24. studenoga 2015., koju je Sud zaprimio 2. prosinca 2015., u postupku o izvršenju europskog uhidbenog naloga protiv

Tomasa Vilkasa,

SUD (treće vijeće),

u sastavu: L. Bay Larsen (izvjestitelj), predsjednik vijeća, M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan i D. Šváby, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Bobek,

tajnik: L. Hewlett, glavna administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 20. srpnja 2016.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

— za T. Vilkasa, M. Kelly, *QC*, M. Lynam, *BL*, B. Coveney, J. Wood i T. Horan, *solicitors*,

— za Irsku, E. Creedon, D. Curley i E. Pearson, u svojstvu agenata, uz asistenciju S. Stack, *SC*, i J. Bensona, *BL*,

— za francusku vladu, D. Colas i F.-X. Bréchot, u svojstvu agenata,

— za litavsku vladu, D. Kriaučiūnas, R. Krasuckaitė i J. Nasutavičienė, u svojstvu agenata,

— za austrijsku vladu, C. Pesendorfer, u svojstvu agenta,

— za poljsku vladu, B. Majczyna, u svojstvu agenta,

— za vladu Ujedinjene Kraljevine, S. Brandon, u svojstvu agenta, uz asistenciju J. Holmesa, *barrister*,

1 — Jezik postupka: engleski

— za Europsku komisiju, R. Troosters i S. Grünheid, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 27. listopada 2016.,

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 23. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o Europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica (SL 2002., L 190, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 3., str. 83. i ispravak u SL-u 2013., L 222, str. 14.), kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009. (SL 2009., L 81, str. 24.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 16., str. 196., u daljnjem tekstu: Okvirna odluka).

2 Zahtjev je upućen u okviru izvršenja europskih uhidbenih naloga u Irskoj koje je protiv Tomasa Vilkasa izdao litavski sud.

Pravni okvir

Pravo Unije

Konvencija o pojednostavljenom postupku izručenja

3 Članak 11. stavak 3. Konvencije sastavljene na temelju članka K.3 Ugovora o Europskoj uniji o pojednostavljenom postupku izručenja između država članica Europske unije, potpisane 10. ožujka 1995. (SL 1995., C 78, str. 2.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 19., svezak 13., str. 107., u daljnjem tekstu: Konvencija o pojednostavljenom postupku izručenja), propisuje:

„Ako je predaja osobe unutar roka utvrđenog […] spriječena okolnostima izvan njezine kontrole, dotično tijelo […] obavješćuje o tome drugo tijelo. Dva dotična tijela dogovaraju novi datum predaje. U tom se slučaju predaja provodi u roku od 20 dana od novog roka dogovorenog na taj način. Ako je dotična osoba još uvijek zadržana nakon isteka ovog roka, ona se pušta na slobodu.”

Okvirna odluka

4 Uvodne izjave 5. i 7. Okvirne odluke glase ovako:

„(5) Cilj koji si je postavila Unija, da postane područje slobode, sigurnosti i pravde, vodi prema ukidanju izručenja između država članica i njegovu zamjenjivanju sustavom predaje osoba između pravosudnih tijela. Nadalje, uvođenje novog pojednostavljenog sustava predaje osuđenih ili osumnjičenih osoba u svrhe izvršenja kaznenih presuda ili kaznenog progona omogućuje ukidanje zamršenosti i opasnosti od kašnjenja koji postoje kod sadašnjih postupaka izručivanja. Tradicionalni odnosi suradnje koji su do sada prevladavali između država članica trebali bi biti zamijenjeni sustavom slobodnog protoka sudskih odluka u kaznenim stvarima, kako prije, tako i poslije donošenja pravomoćnih odluka, u području slobode, sigurnosti i pravde.

[…]

(7) Budući da cilj ukidanja sustava multilateralnog izručivanja osoba, utemeljenog na Europskoj konvenciji o izručenju od 13. prosinca 1957., ne može biti dostatno postignut pojedinačnim djelovanjem država članica nego ga je, zbog njegovih učinaka i dosega, lakše ostvariti na razini Unije, Vijeće može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 2. [UEU-a] i članka 5. [UEZ-a]. U skladu s načelom proporcionalnosti, utvrđenom u spomenutom članku, ova Okvirna odluka ne prelazi ono što je nužno za postizanje tog cilja."

5 Članak 1. Okvirne odluke, naslovljen „Definicija europskog uhidbenog naloga i obveza njegova izvršenja", u stavcima 1. i 2. određuje:

„1. Europski uhidbeni nalog je sudska odluka koju izdaje država članica s ciljem uhićenja i predaje tražene osobe od strane druge države članice, zbog vođenja kaznenog progona, izvršenja kazne zatvora ili naloga za oduzimanje slobode.

2. Države članice izvršavaju svaki europski uhidbeni nalog na temelju načela uzajamnog priznavanja u skladu s odredbama ove Okvirne odluke."

6 Članak 12. Okvirne odluke, naslovljen „Zadržavanje osobe", propisuje:

„Ako je osoba uhićena na temelju europskog uhidbenog naloga, pravosudno tijelo izvršenja odlučuje hoće li zadržati traženu osobu, u skladu s pravom države članice izvršenja. Uhićena osoba u svakom trenutku može biti privremeno puštena na slobodu u skladu s domaćim pravom države članice izvršenja, pod uvjetom da nadležno tijelo te države članice poduzme sve mjere koje smatra potrebnima kako bi spriječilo bijeg te osobe."

7 Članak 15. stavak 1. Okvirne odluke glasi:

„Pravosudno tijelo izvršenja odlučuje, u rokovima i pod uvjetima utvrđenima ovom Okvirnom odlukom, treba li osoba biti predana."

8 Članak 23. Okvirne odluke, naslovljen „Rokovi za predaju osobe", određuje:

„1. Tražena se osoba predaje što je moguće ranije, na datum koji dogovaraju oba tijela o kojima je riječ.

2. Osoba se predaje najkasnije deset dana nakon donošenja pravomoćne odluke o izvršenju europskog uhidbenog naloga.

3. Ako je predaja tražene osobe u roku predviđenom u stavku 2. spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica, pravosudno tijelo izvršenja i pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog odmah međusobno stupaju u kontakt i dogovaraju novi datum za predaju. U tom slučaju, predaja se obavlja u roku od deset dana nakon dogovorenog novog datuma.

4. Predaja može biti odgođena, u izuzetnim okolnostima, zbog ozbiljnih humanitarnih razloga, npr. ako postoji osnovani razlog za uvjerenje da bi se time ugrozilo zdravlje ili život tražene osobe. Izvršenje europskog uhidbenog naloga obavlja se odmah po nestanku tih razloga. Pravosudno tijelo izvršenja odmah obavještava pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog i dogovara novi datum predaje. U tom slučaju, predaja se obavlja u roku od deset dana nakon dogovorenog novog datuma.

5. Po isteku rokova iz stavaka 2. i 4., osoba se pušta na slobodu ako se još nalazi u pritvoru."

Irsko pravo

9 Odsjek 16. pododjeljci 1. i 2. European Arrest Warrant Acta 2003 (Zakon o europskom uhidbenom nalogu iz 2003.), u verziji koja se primjenjuje na spor u glavnom postupku, uređuje donošenje rješenja High Courta (Visoki sud, Irska) kojima se nalaže predaja osoba za koje je izdan europski uhidbeni nalog.

10 Odsjek 16. pododjeljak 3.A tog zakona propisuje da će osoba na koju se primjenjuje takvo rješenje u načelu biti predana državi članici koja izdaje europski uhidbeni nalog najkasnije deset dana nakon stupanja na snagu tog rješenja.

11 Odsjek 16. pododjeljci 4. i 5. navedenog zakona tako glasi:

„4. Kada donosi rješenje na temelju pododjeljka 1. ili 2., High Court [(Visoki sud)], barem dok ne naloži odgađanje predaje na temelju odjeljka 18.,

[…]

(b) nalaže da se ta osoba zadrži u zatvoru […] za razdoblje koje ne prelazi 25 dana do izvršenja rješenja; i

(c) nalaže da se osoba ponovno uputi High Courtu [(Visoki sud)]:
i. ako nije predana prije isteka roka propisanog za predaju na temelju pododjeljka 3.A, čim ona postane provediva nakon isteka navedenog roka, ili
ii. ako središnje tijelo u državi smatra izglednim da, zbog okolnosti na koje ne može utjecati država ili dotična država koja izdaje europski uhidbeni nalog, ta osoba neće biti predana u trenutku isteka iz podtočke i., prije tog isteka.

5. Kada je osoba upućena High Courtu [(Visoki sud)] u skladu s pododjeljkom 4. točkom (c), High Court [(Visoki sud)],

(a) ako se uvjeri da, zbog okolnosti na koje ne može utjecati država ili dotična država koja izdaje europski uhidbeni nalog, osoba nije predana u roku propisanom za predaju na temelju pododjeljka 3.A, ili, ovisno o slučaju, neće biti predana u tom roku,
i. određuje, uz suglasnost pravosudnog tijela koje izdaje europski uhidbeni nalog, novi datum za predaju osobe, i
ii. nalaže da se osoba zadrži u zatvoru […] za razdoblje koje ne prelazi 10 dana nakon datuma propisanog na temelju podtočke i., do predaje,

i

(b) u svakom drugom slučaju nalaže da se osoba oslobodi.”

Glavni postupak i prethodna pitanja

12 Litavski sud izdao je za T. Vilkasa dva europska naloga.

13 Dvama rješenjima od 9. srpnja 2015. High Court (Visoki sud) odlučio je da T. Vilkas najkasnije deset dana nakon stupanja na snagu njegovih rješenja, odnosno najkasnije 3. kolovoza 2015., treba biti predan litavskim tijelima.

14 Irska tijela 31. srpnja 2015. pokušala su provesti predaju T. Vilkasa litavskim tijelima koristeći se komercijalnim letom. Otpor koji je dotična osoba pružila doveo je do neuspjeha tog prvog pokušaja predaje jer je pilot odbio ukrcaj T. Vilkasa na zrakoplov kojim je izvršen taj let.

15 High Court (Visoki sud) tada je naložio predaju T. Vilkasa litavskim tijelima najkasnije deset dana nakon 6. kolovoza 2015. Novi pokušaj predaje 13. kolovoza 2015. nije uspio zbog ponašanja dotične osobe.

16 Minister for Justice and Equality (ministar pravosuđa i jednakosti, Irska) stoga je High Courtu (Visoki sud) podnio zahtjev za odobrenje trećeg pokušaja predaje T. Vilkasa litavskim tijelima, ovaj put morskim i kopnenim putem. Međutim, taj je sud 14. kolovoza 2015. smatrao da nije nadležan za odlučivanje o tom zahtjevu i naložio oslobođenje T. Vilkasa.

17 Ministar pravosuđa i jednakosti podnio je žalbu protiv te presude pred sudom koji je uputio zahtjev.

18 U tim je okolnostima Court of Appeal (Žalbeni sud. Irska) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:

„1. Je li člankom 23. Okvirne odluke propisano ili dopušteno da se dogovor o novom datumu predaje zaključi više puta?

2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, je li to moguće u nekom ili u svim od sljedećih slučajeva, primjerice kada je novi datum predaje dogovoren nakon što je predaja tražene osobe u roku propisanom u članku 23. stavku 2. Okvirne odluke spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica i kada je utvrđeno da te okolnosti na koje se ne može utjecati:

— traju;

— su prestale i su ponovno nastale, ili

— su prestale i nastale su druge okolnosti na koje ne može utjecati nijedna od država članica, što sprečava ili može spriječiti predaju tražene osobe u potrebnom roku koji je određen u odnosu na taj novi datum predaje?”

O prethodnim pitanjima

19 Svojim pitanjima, koja treba ispitati zajedno, sud koji je uputio zahtjev u bitnome pita treba li članak 23. Okvirne odluke tumačiti na način da mu se protivi to da u situaciji poput one u glavnom postupku pravosudno tijelo izvršenja i pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog dogovore novi datum predaje, na temelju članka 23. stavka 3. Okvirne odluke, kada je ponovljeni otpor tražene osobe spriječio njezinu predaju u roku od deset dana nakon prvog novog datuma predaje dogovorenog primjenom te odredbe.

20 U tom je pogledu važno istaknuti da članak 15. stavak 1. Okvirne odluke općenito propisuje da pravosudno tijelo izvršenja odlučuje o predaji tražene osobe „u rokovima i pod uvjetima utvrđenima ovom Okvirnom odlukom”.

21 Što se osobito tiče zadnje faze postupka predaje, članak 23. stavak 1. Okvirne odluke propisuje da se tražena osoba predaje što je moguće ranije, na datum koji dogovaraju oba tijela o kojima je riječ.

22 To načelo konkretizirano je u članku 23. stavku 2. Okvirne odluke, koji navodi da se tražena osoba predaje najkasnije deset dana nakon donošenja pravomoćne odluke o izvršenju europskog uhidbenog naloga.

23 Zakonodavac Unije ipak je odobrio određena odstupanja od tog pravila, propisujući, s jedne strane, da dotična tijela dogovaraju novi datum predaje u određenim situacijama definiranima u članku 23. stavcima 3. i 4. Okvirne odluke i, s druge strane, da se predaja tražene osobe tada obavlja u roku od deset dana nakon dogovorenog novog datuma.

24 Preciznije, prva rečenica članka 23. stavka 3. navodi da pravosudno tijelo izvršenja i pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog dogovaraju novi datum za predaju ako je predaja tražene osobe u roku predviđenom u članku 23. stavku 2. Okvirne odluke spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica.

25 Stoga se čini da članak 23. stavak 3. Okvirne odluke ne ograničava izričito broj novih datuma predaje koje tijela o kojima je riječ mogu dogovoriti ako je predaja tražene osobe u predviđenom roku spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica.

26 S obzirom na to, sud koji je uputio zahtjev ističe da se prva rečenica članka 23. stavka 3. Okvirne odluke izričito odnosi samo na situaciju u kojoj je predaja tražene osobe spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica „u roku predviđenom [u članku 23. stavku 2. Okvirne odluke]”, odnosno „najkasnije deset dana nakon donošenja pravomoćne odluke o izvršenju europskog uhidbenog naloga”.

27 Slijedom toga, sud koji je uputio zahtjev pita se o primjenjivosti pravila navedenog u prvoj rečenici članka 23. stavka 3. Okvirne odluke na situacije u kojima je nastanak okolnosti na koje ne može utjecati nijedna od država članica na datum nakon isteka toga roka spriječio predaju tražene osobe u roku od deset dana nakon prvog novog datuma predaje dogovorenog primjenom te odredbe.

28 U tom pogledu prije svega treba utvrditi da se doslovno tumačenje članka 23. stavka 3. Okvirne odluke ne protivi nužno takvoj primjeni.

29 Naime, kao što je to nezavisni odvjetnik istaknuo u točki 25. svojeg mišljenja, kada je predaja tražene osobe u roku od deset dana nakon prvog novog datuma predaje dogovorenog primjenom članka 23. stavka 3. Okvirne odluke spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica, uvjet spriječenosti provedbe predaje te osobe u roku od deset dana nakon pravomoćne odluke o izvršenju europskog uhidbenog naloga morao je u pravilu biti ispunjen kako bi bio određen taj prvi novi datum predaje.

30 S druge strane, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, prilikom tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst nego i kontekst u kojem se nalazi te ciljeve propisa kojeg je dio (presude od 19. prosinca 2013., Koushkaki, C-84/12, EU:C:2013:862, t. 34. i od 16. studenoga 2016., Hemming i dr., C-316/15, EU:C:2016:879, t. 27.).

31 U tom pogledu treba podsjetiti na to da Okvirna odluka nastoji – uvođenjem novog, pojednostavljenog i učinkovitijeg sustava predaje osuđenih osoba ili osoba osumnjičenih da su povrijedile kazneni zakon – olakšati i ubrzati pravosudnu suradnju u svrhu pridonošenja ostvarenju cilja dodijeljenog Uniji, da postane područje slobode, sigurnosti i pravde, zasnivajući se pri tome na visokoj razini povjerenja koja mora postojati između država članica (presude od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 28. i od 5. travnja 2016., Aranyosi i Căldăraru, C-404/15 i C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, t. 76.).

32 U tom kontekstu člankom 23. Okvirne odluke nastoji se osobito, kao i njezinim člancima 15. i 17., ubrzati pravosudna suradnja nalaganjem rokova donošenja odluka koje se odnose na europski uhidbeni nalog, a koje su države članice dužne poštovati (vidjeti u tom smislu presude od 30. svibnja 2013., F, C-168/13 PPU, EU:C:2013:358, t. 58. i od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 29. i 33.).

33 Međutim, smatrati da pravosudno tijelo ne može koristiti novi rok kako bi predalo traženu osobu ako je njezina predaja u roku od deset dana nakon prvog novog dogovorenog datuma predaje primjenom članka 23. stavka 3. Okvirne odluke praktično spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica dovelo bi do podvrgavanja tog tijela obvezi koju ne može ispuniti, a što nikako ne bi doprinijelo cilju ubrzanja pravosudne suradnje.

34 Usto, članak 23. stavak 3. Okvirne odluke treba tumačiti uzimajući u obzir i njezin članak 23. stavak 5.

35 Potonja odredba propisuje da se po isteku rokova iz članka 23. stavaka 2. do 4. Okvirne odluke osoba pušta na slobodu ako se još nalazi u pritvoru.

36 Iz toga slijedi da, ako bi članak 23. stavak 3. Okvirne odluke trebalo tumačiti u smislu da se navedeno pravilo iz njegove prve rečenice ne primjenjuje ako je predaja tražene osobe u roku od deset dana nakon novog dogovorenog datuma predaje primjenom te odredbe spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica, ta osoba u takvoj situaciji obvezno bi trebala biti puštena na slobodu ako se još nalazi u pritvoru, neovisno o okolnostima slučaja, jer je istekao rok iz navedene odredbe.

37 Slijedom toga, takvo bi tumačenje moglo znatno ograničiti djelotvornost postupaka propisanih Okvirnom odlukom i stoga biti prepreka punom ostvarenju cilja koji se njome želi postići, a koji se sastoji od olakšavanja pravosudne suradnje uvođenjem novog, pojednostavljenog i učinkovitijeg sustava predaje osuđenih osoba ili osoba osumnjičenih da su povrijedile kazneni zakon.

38 Osim toga, navedeno tumačenje moglo bi dovesti do puštanja na slobodu tražene osobe u situacijama u kojima uzrok produljenja trajanja zadržavanja ne leži u manjku pažnje tijela izvršenja ili u kojima ukupno trajanje zadržavanja te osobe nije prekomjerno, osobito u pogledu mogućeg doprinosa te osobe kašnjenju postupka, kazne kojoj je izložena i postojanja, ovisno o slučaju, opasnosti od bijega (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 59.).

39 U tim okolnostima treba smatrati da članak 23. stavak 3. Okvirne odluke treba tumačiti u smislu da dotična tijela trebaju dogovoriti novi datum predaje na temelju te odredbe i kada je predaja tražene osobe unutar deset dana nakon prvog novog datuma dogovorenog primjenom te odredbe spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica.

40 Taj zaključak nije doveden u pitanje obvezom tumačenja članka 23. stavka 3. Okvirne odluke u skladu s člankom 6. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), koji propisuje da svatko ima pravo na slobodu i osobnu sigurnost (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 54.).

41 Točno je da tumačenje članka 23. stavka 3. Okvirne odluke iz točke 39. ove presude znači da pravosudno tijelo izvršenja nije nužno dužno pustiti traženu osobu na slobodu ako se ona i dalje nalazi u pritvoru, kada je predaja te osobe unutar deset dana nakon prvog novog dogovorenog datuma primjenom te odredbe spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica.

42 Ipak, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 37. svojeg mišljenja, to tumačenje ne nalaže zadržavanje tražene osobe jer članak 12. Okvirne odluke precizira da pravosudno tijelo izvršenja mora odlučiti treba li tu osobu i dalje zadržavati u skladu s pravom države članice izvršenja i da je privremeno puštanje na slobodu moguće u svakom trenutku u skladu s tim pravom, pod uvjetom da nadležno tijelo poduzme sve mjere koje smatra potrebnima kako bi spriječilo bijeg navedene osobe.

43 U tom kontekstu, ako tijela o kojima je riječ dogovore drugi novi datum predaje primjenom članka 23. stavka 3. Okvirne odluke, pravosudno tijelo izvršenja moći će odlučiti o zadržavanju tražene osobe, u skladu s člankom 6. Povelje, samo ako je postupak predaje vođen dovoljno pažljivo i, slijedom toga,

ako trajanje zadržavanja nije prekomjerno. To tijelo – kako bi se uvjerilo da je to uistinu tako – mora konkretno izvršiti nadzor nad predmetnom situacijom, vodeći računa o svim relevantnim elementima (vidjeti u tom smislu presudu od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 58. i 59.).

44 U tim okolnostima treba odrediti trebaju li pravosudno tijelo izvršenja i pravosudno tijelo koje izdaje uhidbeni nalog dogovoriti drugi novi datum predaje na temelju članka 23. stavka 3. Okvirne odluke u situaciji poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, u kojoj je ponovljeni otpor tražene osobe spriječio njezino izručenje u roku od deset dana nakon prvog novog datuma predaje koji je dogovoren primjenom te odredbe.

45 U tom pogledu treba istaknuti da postoji određena razlika između različitih jezičnih verzija članka 23. stavka 3. Okvirne odluke u vezi s primjenom pravila navedenog u prvoj rečenici te odredbe.

46 Tako, dok verzije navedene odredbe na francuskom, talijanskom, portugalskom, rumunjskom i finskom jeziku primjenu tog pravila podvrgavaju spriječenosti provedbe predaje okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica, druge jezične verzije iste odredbe, poput onih na španjolskom, češkom, danskom, njemačkom, grčkom, engleskom, nizozemskom, poljskom, slovačkom i švedskom jeziku, više se pozivaju na spriječenost provedbe predaje zbog okolnosti koje nisu pod nadzorom dotičnih država članica.

47 Međutim, nužnost ujednačenog tumačenja odredbe prava Unije isključuje da se u slučaju dvojbe isti razmatra izdvojeno u jednoj od svojih verzija nego zahtijeva tumačenje s obzirom kako na stvarnu volju svojega autora tako i na cilj se njime želi postići, s obzirom na, osobito, verzije utvrđene na svim jezicima (vidjeti u tom smislu presude od 20. studenoga 2001., Jany i dr., C-268/99, EU:C:2001:616, t. 47. i od 19. rujna 2013., van Buggenhout i van de Mierop, C-251/12, EU:C:2013:566, t. 26. i 27.).

48 U tom kontekstu treba naglasiti da izrazi upotrijebljeni u članku 23. stavku 3. Okvirne odluke potječu iz članka 11. stavka 3. Konvencije o pojednostavljenom postupku izručenja.

49 Iako se verzije potonje odredbe na engleskom i švedskom jeziku pozivaju na okolnosti koje nisu pod nadzorom dotičnih država članica, treba utvrditi da se njezine verzije na španjolskom, danskom, njemačkom, grčkom, francuskom, talijanskom, nizozemskom, portugalskom i finskom jeziku, odnose na nastanak okolnosti na koje ne može utjecati nijedna od država članica.

50 Također, iz izvješća s objašnjenjima koje se odnosi na tu konvenciju, u njegovim različitim jezičnim verzijama, proizlazi da bi se izraz upotrijebljen u njezinu članku 11. stavku 3. trebao tumačiti usko, na način da se poziva na situaciju koja se nije mogla predvidjeti i čiji se nastanak nije mogao spriječiti. Tim pojašnjenjem nastoji se uputiti na to da su se stranke ugovornice te konvencije u konačnici namjeravale pozvati na pojam više sile kako se ona uobičajeno razumije, a što potvrđuje popis primjera navedenih u tom izvješću s objašnjenjima.

51 Osim toga, u različitim jezičnim verzijama sažetak obrazloženja Prijedloga Komisije [COM(2001) 522 *final*], koji je doveo do donošenja Okvirne odluke, upućuje na Konvenciju o pojednostavljenom postupku izručenja i ponavlja pojašnjenja iz navedenog izvješća s objašnjenjima navedena u prethodnoj točki ove presude. Verzije tog sažetka obrazloženja na španjolskom, danskom, njemačkom, engleskom, nizozemskom i švedskom jeziku čak se izričito pozivaju na koncept više sile kako bi precizirale doseg pojma okolnosti koje nisu pod nadzorom dotičnih država članica.

52 Ti različiti elementi doprinose dokazivanju da upotreba potonjeg pojma u određenim jezičnim verzijama ne upućuje na to da je zakonodavac Unije pravilo navedeno u prvoj rečenici članka 23. stavka 3. Okvirne odluke namjeravao učiniti primjenjivim na situacije različite od onih u kojima je predaja tražene osobe spriječena okolnostima na koje ne može utjecati nijedna od država članica.

53 Iz ustaljene sudske prakse, utvrđene u različitim područjima prava Unije, proizlazi da pojam više sile treba tumačiti tako da se odnosi na neuobičajene i nepredvidljive okolnosti, nepoznate onomu tko se na njih poziva, a čije se posljedice ni uz svu potrebnu pažnju ne bi mogle izbjeći (vidjeti u tom smislu presude od 18. prosinca 2007., Société Pipeline Méditerranée et Rhône, C-314/06, EU:C:2007:817, t. 23.; od 18. ožujka 2010., SGS Belgium i dr., C-218/09, EU:C:2010:152, t. 44. i od 18. srpnja 2013., Eurofit, C-99/12, EU:C:2013:487, t. 31.).

54 Međutim, ustaljena je sudska praksa i to da, s obzirom na to da pojam više sile nema istovjetan sadržaj u različitim područjima primjene prava Unije, njegovo značenje treba biti određeno s obzirom na pravni okvir u kojem treba proizvoditi svoje učinke (presude od 18. prosinca 2007., Société Pipeline Méditerranée et Rhône, C-314/06, EU:C:2007:817, t. 25.; od 18. ožujka 2010., SGS Belgium i dr., C-218/09, EU:C:2010:152, t. 45. i od 18. srpnja 2013., Eurofit, C-99/12, EU:C:2013:487, t. 32.).

55 Slijedom toga, što se tiče pojma više sile u smislu članka 23. stavka 3. Okvirne odluke, kako bi se tumačili i primijenili sastavni elementi više sile kako proizlaze iz sudske prakse Suda, treba voditi računa o strukturi i svrsi Okvirne odluke (vidjeti analogijom presudu od 18. prosinca 2007., Société Pipeline Méditerranée et Rhône, C-314/06, EU:C:2007:817, t. 26.).

56 U tom pogledu treba podsjetiti na to da je članak 23. stavak 3. Okvirne odluke odstupanje od pravila utvrđenog u članku 23. stavku 2. Pojam više sile u smislu članka 23. stavka 3. Okvirne odluke stoga treba tumačiti usko (vidjeti analogijom presude od 14. lipnja 2012., CIVAD, C-533/10, EU:C:2012:347, t. 24. i 25. i od 18. srpnja 2013., Eurofit, C-99/12, EU:C:2013:487, t. 37.).

57 Osim toga, treba naglasiti da iz teksta članka 23. stavka 3. Okvirne odluke proizlazi da nastupanje više sile može opravdati produljenje roka za predaju tražene osobe samo u mjeri u kojoj viša sila znači da je predaja te osobe u predviđenom roku „spriječena”. Sama okolnost da je predaja navedene osobe jednostavno otežana stoga ne može opravdati primjenu pravila navedenog u prvoj rečenici te odredbe.

58 Točno je da se u tom kontekstu čini da se otpor koji tražena osoba pruži svojoj predaji valjano može smatrati nepoznatom i neuobičajenom okolnošću za dotična tijela.

59 Nasuprot tomu, činjenica da tražene osobe pružaju otpor svojoj predaji načelno se ne može kvalificirati kao nepredvidljiva okolnost.

60 *A fortiori*, u situaciji poput one u glavnom postupku, u kojoj je tražena osoba već pružala otpor prvom pokušaju predaje, činjenica da se ona opire i drugom pokušaju predaje uobičajeno se ne može smatrati nepredvidljivom. Usto, kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 71. svojeg mišljenja, isto vrijedi i za odbijanje pilota zrakoplova da dopusti ukrcaj putnika nasilna ponašanja.

61 Što se tiče uvjeta prema kojem neka okolnost može ulaziti u višu silu samo u slučaju u kojem se njezine posljedice ne bi mogle izbjeći ni uz svu potrebnu pažnju, treba istaknuti da dotična tijela raspolažu sredstvima koja im najčešće omogućuju da svladaju otpor koji pruža neka tražena osoba.

62 Tako se ne može isključiti da će se radi suočavanja s otporom koji pruža tražena osoba ta tijela koristiti određenim mjerama prisile, pod uvjetima propisanima njihovim nacionalnim pravom i uz poštovanje temeljnih prava te osobe.

63 Također je moguće općenito planirati korištenje prijevoznim sredstvima čiju uporabu neće moći spriječiti otpor tražene osobe. Usto, iz odluke kojom se upućuje zahtjev proizlazi da su dotična tijela u glavnom postupku u konačnici predložila takvo rješenje.

64 S obzirom na to, ne može se u potpunosti isključiti da se zbog izvanrednih okolnosti čini objektivnim da otpor koji je tražena osoba pružila svojoj predaji dotična tijela nisu mogla predvidjeti i da se posljedice tog otpora na predaju ni uz svu potrebnu pažnju dotičnih tijela nisu mogle izbjeći. U tom slučaju moglo bi se primijeniti pravilo navedeno u prvoj rečenici članka 23. stavka 3. Okvirne odluke.

65 Stoga je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri je li u predmetu o kojem je riječ u glavnom postupku utvrđeno postojanje takvih okolnosti.

66 Usto, u mjeri u kojoj je moguće da sud koji je uputio zahtjev zaključi da se ponovljeni otpor koji je pružila tražena osoba u predmetu u glavnom postupku ne može kvalificirati kao „slučaj više sile” u smislu članka 23. stavka 3. Okvirne odluke, treba odrediti znači li taj zaključak da tijelo izvršenja i tijelo koje izdaje nalog više nisu dužna dogovoriti novi datum predaje zbog isteka rokova određenih u članku 23. Okvirne odluke.

67 Iako članak 15. stavak 1. Okvirne odluke jasno propisuje da pravosudno tijelo izvršenja, u rokovima i pod uvjetima utvrđenima Okvirnom odlukom, odlučuje treba li osoba biti predana, tekst te odredbe nije dovoljan da bi se odredilo treba li se nakon isteka tih rokova nastaviti s izvršenjem europskog uhidbenog naloga i osobito je li pravosudno tijelo izvršenja dužno provesti predaju nakon isteka rokova određenih u članku 23. Okvirne odluke i treba li ono u tu svrhu s pravosudnim tijelom koje izdaje nalog dogovoriti novi datum predaje (vidjeti analogijom presudu od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 34.).

68 U tom pogledu treba istaknuti da iz ustaljene sudske prakse Suda proizlazi da načelo uzajamnog priznavanja, koje predstavlja „kamen temeljac” pravosudne suradnje, u skladu s člankom 1. stavkom 2. Okvirne odluke, podrazumijeva da su države članice načelno obvezne izvršiti europski uhidbeni nalog (vidjeti analogijom presudu od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 36.).

69 Stoga se, imajući u vidu, s jedne strane, središnji karakter obveze izvršenja europskog uhidbenog naloga u sustavu uspostavljenom Okvirnom odlukom i, s druge strane, nepostojanje u toj odluci bilo kakve izričite naznake u pogledu ograničenja vremenskog važenja te obveze, pravilo navedeno u članku 15. stavku 1. Okvirne odluke ne može tumačiti na način da implicira da nakon isteka rokova iz članka 23. Okvirne odluke pravosudno tijelo izvršenja više ne može donijeti odluku o izvršenju europskog uhidbenog naloga ili da država članica izvršenja više nije obvezna nastaviti s postupkom izvršenja europskog uhidbenog naloga (vidjeti analogijom presudu od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 37.).

70 Usto treba utvrditi da, iako je zakonodavac Unije u članku 23. stavku 5. Okvirne odluke izričito pojasnio da istek rokova iz njezina članka 23. stavaka 2. do 4. znači puštanje na slobodu tražene osobe ako se ona i dalje nalazi u pritvoru, on isteku tih rokova ne daje nikakav drugi učinak i osobito nije propisao da on dotična tijela lišava mogućnosti dogovaranja novog datuma predaje primjenom članka 23. stavka 1. Okvirne odluke ili da on državu članicu izvršenja oslobađa obveze izvršavanja europskog uhidbenog naloga (vidjeti analogijom presudu od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 38.).

71 Osim toga, tumačenje članka 15. stavka 1. i članka 23. Okvirne odluke prema kojem pravosudno tijelo izvršenja ne bi trebalo provesti predaju tražene osobe ni u tu svrhu dogovoriti novi datum predaje s pravosudnim tijelom koje izdaje nalog nakon isteka rokova iz članka 23. Okvirne odluke moglo bi negativno utjecati na cilj ubrzanja i pojednostavljenja pravosudne suradnje, koji se želi postići Okvirnom odlukom, s obzirom na to da bi takvo tumačenje moglo ugroziti cilj ubrzavanja i pojednostavljenja pravosudne suradnje koji se ostvaruje Okvirnom odlukom jer bi moglo prisiliti državu članicu izdavateljicu da izda drugi europski uhidbeni nalog kako bi se omogućilo održavanje novog postupka predaje unutar rokova iz Okvirne odluke (vidjeti analogijom presudu od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 40.).

72 Iz prethodno navedenog proizlazi da jednostavna činjenica isteka rokova iz članka 23. Okvirne odluke ne može državu članicu izvršenja osloboditi obveze nastavljanja s postupkom izvršenja europskog uhidbenog naloga i provedbe predaje tražene osobe te da dotična tijela u tu svrhu trebaju dogovoriti novi datum predaje (vidjeti analogijom presudu od 16. srpnja 2015., Lanigan, C-237/15 PPU, EU:C:2015:474, t. 42.).

73 Stoga u takvoj situaciji iz članka 23. stavka 5. Okvirne odluke proizlazi da zbog isteka rokova određenih u tom članku traženu osobu treba pustiti na slobodu ako se i dalje nalazi u pritvoru.

74 Iz svih prethodnih razmatranja proizlazi da na postavljena pitanja valja odgovoriti na sljedeći način:

— Članak 23. stavak 3. Okvirne odluke treba tumačiti u smislu da u situaciji poput one u glavnom postupku pravosudno tijelo izvršenja i pravosudno tijelo koje izdaje nalog dogovaraju novi datum predaje na temelju te odredbe ako predaja tražene osobe u roku od deset dana nakon prvog novog datuma predaje dogovorenog primjenom te odredbe bude spriječena zbog ponovljenog otpora koji je ta osoba pružila, pod uvjetom da ta tijela zbog iznimnih okolnosti nisu mogla predvidjeti taj otpor i ako se posljedice tog otpora na predaju nisu mogle izbjeći ni uz svu potrebnu pažnju navedenih tijela, a što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

— Članak 15. stavak 1. i članak 23. Okvirne odluke treba tumačiti u smislu da su ista tijela dužna dogovoriti novi datum predaje u slučaju isteka rokova određenih u tom članku 23.

Troškovi

75 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenoga, Sud (treće vijeće) odlučuje:

Članak 23. stavak 3. Okvirne odluke Vijeća 2002/584/PUP od 13. lipnja 2002. o europskom uhidbenom nalogu i postupcima predaje između država članica, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom Vijeća 2009/299/PUP od 26. veljače 2009., treba tumačiti u smislu da u situaciji poput one u glavnom postupku pravosudno tijelo izvršenja i pravosudno tijelo koje izdaje nalog dogovaraju novi datum predaje na temelju te odredbe ako predaja tražene osobe u roku od deset dana nakon prvog novog datuma predaje dogovorenog primjenom te odredbe bude spriječena zbog ponovljenog otpora koji je ta osoba pružila, pod uvjetom da ta tijela zbog iznimnih okolnosti nisu mogla predvidjeti taj otpor i ako se posljedice tog otpora na predaju nisu mogle izbjeći ni uz svu potrebnu pažnju navedenih tijela, a što je na sudu koji je uputio zahtjev da provjeri.

Članak 15. stavak 1. i članak 23. Okvirne odluke 2002/584, kako je izmijenjena Okvirnom odlukom 2009/299, treba tumačiti u smislu da su ista tijela dužna dogovoriti novi datum predaje u slučaju isteka rokova određenih u tom članku 23.

Potpisi